

Statisztikai Jelentések

A MEZŐGAZDASÁG 2014. ÉVI TELJESÍTMÉNYÉNEK II. ELŐREJELZÉSE

**A mezőgazdaság 2014. évi teljesítményének
II. előrejelzése
V. évfolyam, 1. szám, 2015**

Megjelenik időszakosan
2015. február 20.

Szerkesztő

Dr. Vágó Szabolcs

Szerzők

Varga Éva
varga.eva@aki.gov.hu
Dr. Vágó Szabolcs
vago.szabolcs@aki.gov.hu

Kiadó

Agrárgazdasági Kutató Intézet
H-1093 Budapest, Zsil utca 3-5.
Postacím: H-1463 Budapest, Pf.: 944
Telefon: (+36 1) 476-3088
Fax: (+36 1) 476-3304
www.aki.gov.hu
aki@aki.gov.hu
https://asir.aki.gov.hu

ISSN 1418 2130

Ezen kívül figyelmébe ajánljuk a Statisztikai Osztály adatgyűjtéseinek összefoglalóit, valamint a rendszeresen megjelenő Agrárgazdasági Figyelőt, amely áttekinti a főbb gazdasági folyamatokat és statisztikai eredményeket.

A kiadványokkal kapcsolatban részletes felvilágosítást ad:
Mihók Zsolt
Telefon: (+36 1) 476-3064

Minden jog fenntartva. A kiadvány bármely részének sokszorosítása, adatainak bármilyen formában (nyomtatott vagy elektronikus) történő tárolása vagy továbbítása, illetőleg bármilyen elven működő adatbázis kezelő segítségével történő felhasználása csak a kiadó előzetes írásbeli engedélyével történhet.

Tartalomjegyzék

**A Mezőgazdasági Számlarendszer (MSZR)
második előzetes eredményei**

| | |
|--|----------|
| 2014-re vonatkozóan..... | 3 |
| Módszertani áttekintés | 3 |
| A mezőgazdaság 2014. évi teljesítményének II. előrejelzése..... | 4 |

A Mezőgazdasági Számlarendszer (MSzR) második előzetes eredményei 2014-re vonatkozóan

Módszertani áttekintés

A Mezőgazdasági Számlarendszer adatait évente kétszer előzetesen, először a tárgyév novemberének végén, majd a tárgyévet követő januárban kell átadni az Európai Bizottság részére. A végleges adatsort a tárgyévet követő év szeptemberéig kell elkészíteni. A Földművelésügyi Minisztérium (FM) és a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) közötti munkamegosztásnak megfelelően az Agrárgazdasági Kutató Intézet (AKI) készíti az MSzR első és második előrejelzését, míg a végleges adatok elkészítése a KSH feladata.

Az MSzR a mezőgazdaság egészének tiszta, halmazódásoktól mentes teljesítményének kimutatását tűzi ki célul. Adatai az országban végzett összes mezőgazdasági tevékenységre vonatkoznak, az azt végzők főtevékenységétől függetlenül. Tehát az MSzR tartalmazza a nem mezőgazdaságba sorolt szervezetek mezőgazdasági tevékenységét, de nem tartalmazza a mezőgazdasági szervezetek nem mezőgazdasági tevékenységét.

Az MSzR figyelembe veszi a hagyományos mezőgazdasági tevékenységek – növénytermesztés, állattenyésztés – mellett a mezőgazdasági szolgáltatások, és az el nem különíthető másodlagos nem-mezőgazdasági tevékenységek során előállított termékek és szolgáltatások értékét is.

Az MSzR az értékelést alapáron végzi, vagyis a termelői árhoz hozzáadja a termékhez köthető támogatásokat, melyeket közvetlenül a termelők kapnak meg és nem tartalmazza a termékadókat. A kapott támogatás a mezőgazdaság kibocsátásának értékét növeli, amennyiben termeléshez kötött támogatást kap a termelő.

A mezőgazdasági számlarendszerben az elszámolási időszak a naptári év. A számbavétel eredményszemlé-

letben történik, azaz abban az időszakban érvényes értéken, amikor a gazdasági érték, követelés vagy igény keletkezik. A kibocsátást a létrejöttének időpontjában kell értékelni, függetlenül az értékesítés, illetve az ellenérték befolyásának időpontjától. Az el nem adott, raktáron álló készleteket is elszámolja, mintha az értékesítésre került volna. A kimutatott eredmény tehát inkább potenciális, az adott évben csak részben realizált jövedelem. Azt a jövedelmet is tartalmazza, amelyhez a saját termelésű mezőgazdasági termékek fogyasztása juttatja a háztartást.

A munkabérek és a munkavállalói jövedelmek elszámolásánál jelentkezik az MSzR egyik igen fontos sajátossága. Itt ugyanis csak azt a teljes természetbeni és pénzbeli díjazást kell elszámolni, amit a munkaadó fizet a munkavállalónak az adott időszakban végzett munkáért. A saját gazdaságban végzett munka, illetve a nem fizetett munkaerő (segítő családtagok) bére, illetve jövedelemigénye nincs elszámolva, hanem a működési eredmény részét képezi.

A mezőgazdasági jövedelmet nem szabad a gazdálkodók jövedelmének tekinteni, mivel – a tisztán mezőgazdaságból származó jövedelmeik mellett – más forrásokból is jövedelemhez juthatnak. Továbbá ez a jövedelem az adott elszámolási időszak alatt végzett mezőgazdasági (valamint másodlagos nem-mezőgazdasági) tevékenységgel képzett jövedelemre vonatkozik, annak ellenére, hogy bizonyos esetekben a jövedelmek csak egy későbbi időpontban folynak be. Ezért ezek nem jelentenek olyan jövedelmet, amit még az adott elszámolási időszak alatt ténylegesen meg is kapnak a jogosultak. A számolt jövedelemmutatók nem a mezőgazdaságból élő háztartások összjövedelmének, vagy rendelkezésre álló jövedelmének mutatói.

A mezőgazdaság 2014. évi teljesítményének II. előrejelzése

Az MSzR második előzetes eredményei alapján 2014-ben a mezőgazdaság teljes kibocsátásának folyó alapáron számított értéke 4 százalékkal meghaladta a 2013. évi eredményt. Előzetes adatok alapján a mezőgazdaság teljes bruttó kibocsátásának volumene a 2013. évi 12 százalékos bővülés után, 2014-ben 10 százalékkal magasabb az előző évinél. A megtermelt növényi termékek volumene 13 százalékkal, az állatok és állati termékeké 6 százalékkal nőtt. A mezőgazdasági termelés volumennövekedését a növényi termékek és az állatok esetében csökkenő termelői árak kísérték, de az állati termékek ára 5 százalékkal emelkedett. A termelés költségei megközelítőleg az előző évi szinten maradtak, így a bruttó hozzáadott érték 13 százalékkal, a mezőgazdasági tevékenységből származó nettó vállalkozói jövedelem pedig 17 százalékkal magasabb 2014-ben, mint 2013-ban volt.

Az egy teljes munkaidős dolgozóra számított mezőgazdasági tevékenységből származó reáljövedelem – az úgynevezett „A” mutató – 2014-ben 11,5 százalékkal meghaladta az előző évit.

Előzetes adatok alapján, 2014-ben a mezőgazdaság teljes bruttó kibocsátásának volumene 10 százalékkal magasabb az előző évinél, mivel a növényi termékek kibocsátásának volumene 13 százalékkal, az állatok és állati termékek termelésének volumene 6 százalékkal nőtt. A mezőgazdasági termelői árak 2014-ben átlagosan 5 százalékkal csökkentek 2013-hoz viszonyítva. A növénytermesztési és kertészeti termékek termelőiár-színvonala 8 százalékkal, az élő állatoké 2 százalékkal alacsonyabb, míg az állati termékek termelőiár-színvonala 5 százalékkal magasabb, mint az előző évben volt. A volumen- és árváltozás eredményeként a növénytermesztési és kertészeti termékek kibocsátásának értéke 3 százalékkal, az állatok és állati termékek kibocsátásának értéke 6 százalékkal emelkedett. Az alaptevékenységek kibocsátásának folyó alapáron számított értéke összességében 4 százalékkal haladta meg a 2013. évi értéket.

A növényi termékek körében a zöldségfélék és a szőlő volumene csökkent, a többi termékcsoporthoz viszonyítva meghaladta a 2013. évi szintet. Az előzetes adatok szerint, gabonafélékből 21 százalékkal több termett, az

előző évinél magasabb hozamoknak köszönhetően. Kukoricából kiemelkedően nagy termést takarítottak be – 9,2 millió tonnát –, amely 36 százalékkal több a 2013. évinél, és 35 százalékkal meghaladta az előző öt év, azaz a 2009-2013. évek átlagát is. A kukorica vetésterülete 1,2 millió hektár volt, 4,6 százalékkal kisebb, mint 2013-ban, de a termésátlag 42 százalékkal meghaladta a 2013. éviét. Búzából összesen 5,2 millió tonnát takarítottak be 2014-ben, amely 3,5 százalékkal több a 2013. évinél, és 23 százalékkal magasabb az elmúlt öt év átlagánál. Minden gabonaféle termésmennyisége elérte vagy meghaladta a 2013. éviét a rozs kivételével, amelyből 13 százalékkal kevesebbet arattak le, mint az előző évben. Árpából 21 százalékkal, zabból 4 százalékkal, tritikáléból 6 százalékkal, rizsből 3 százalékkal termelt több, mint 2013-ban. Napraforgóból 2014-ben 1,6 millió tonna termelt, 5 százalékkal több az előző évinél, és 22 százalékkal több az előző öt év átlagánál. Az eddigi információk alapján a friss zöldségfélék volumene 11 százalékkal csökkent, de a burgonya volumene 12 százalékkal emelkedett az előző, 2013-as évhez képest. A gyümölcsstermés összességében 23 százalékkal nőtt, amelyben nagy szerepe van annak, hogy almából kiemelkedően nagy termést, 780 ezer tonnát takarítottak be 2014-ben, amely 32 százalékkal több, mint 2013-ban. Az MSzR-ben kiemelt további gyümölcsfélék, az őszibarack betakarított mennyisége 21 százalékkal csökkent, a körte pedig az előző évi szinten maradt. Szőlőből 10 százalékkal kevesebbet szüreteltek le 2014-ben, mint egy évvel korábban.

Az előrejelzés szerint a mezőgazdasági termelői árak 2014-ben elmaradtak az előző évitől. A gabonafélék esetében 8 százalékos, az ipari növényeknél 6 százalékos, a gyümölcsök esetében 18 százalékos termelői ár-csökkenéssel számoltunk. A legfontosabb növények körében a búza termelői ára a 2013. évi szinten alakult, kukoricáé azonban 13 százalékkal alacsonyabb volt 2014-ben, mint az előző évben.

A második előrejelzés alapján, az élő állatok és állati termékek termelésének volumene 6 százalékkal emelkedett, a termelői árak összességében az előző évi szinten alakultak. A szarvasmarha és a sertés termelői ára 1-2 százalékkal elmaradt a 2013. évitől, a tej ára 7 százalékkal emelkedett, a tojás ára megközelítette a 2013. évi szintet. A főbb ágazatok kibocsátásának volumene az előző évi szinten maradt vagy emelkedett (pl. szarvasmarha +1%, sertés +7%, baromfi +7%, juh +3%). A tej-

termelés 6 százalékkal nőtt, míg a tojás termelés volumene nem változott.

A két alaptevékenység, a növénytermelés és a kertészet, illetve az állattenyésztés kibocsátásának aránya az előzetes kalkulációk alapján 2014-ben 62,7:37,3 százalék. Ez az arány 2013-ban 63,2-36,8 százalék volt, azaz 2014-ben valamelyest nőtt az állattenyésztés aránya.

Számításaink szerint a folyó termelő-felhasználás értéke 2014-ben nem egészen érte el (-0,7%) a 2013. évi szintet. A termelés során közvetlenül felhasznált inputok mennyisége kismértékben (+3%) emelkedett, beszerzési ára 3 százalékkal mérséklődött. A folyó termelő-felhasználás legnagyobb tételét jelentő takarmányköltség 6 százalékkal alacsonyabb volt, mint 2013-ban. A felhasznált műtrágya volumene emelkedett, ára viszont mérséklődött, így költsége alig több mint 1 százalékkal haladta meg a 2013. évit. Az energiaköltség az alacsonyabb áraknak köszönhetően az előző évi szinten alakult, a vetőmagköltség 2 százalékkal nőtt.

A mezőgazdaság bruttó hozzáadott értéke folyó áron 13 százalékkal nőtt 2014-ben. Ebben az évben 100 forint értékű folyó alapáron mért kibocsátás előállításához

60 forint értékű inputot használtak, amely kedvezőbb a 2013. évi értéknél, amely 63 forint volt.

A termeléshez kötött támogatás 23 százalékos és az egyéb termelési támogatás 8 százalékos emelkedésével kalkuláltunk. Az értékcsökkenés mérsékelt emelkedésével számolva, illetve a termelési adók változatlan szintje mellett a termelési tényezők jövedelme 14 százalékkal nőtt 2014-ben. A mezőgazdaságban keletkező nettó vállalkozói jövedelem, folyó alapáron 17 százalékkal magasabb, mint egy évvel korábban. Az összes mezőgazdasági munkaerő-ráfordítás az előző, 2013. évi szinten alakult 2014-ben.

Mindezek eredményeként a mezőgazdaságban dolgozók jövedelmhelyzetének változását mérő úgynevezett 'A' mutató 111,5 százalék, azaz 2014-ben az egy teljes munkaidős (fizetett és nem fizetett) dolgozóra számított mezőgazdasági tevékenységből származó reáljövedelem 11,5 százalékkal emelkedett. A jövedelem változását a 2002-es szinthez hasonlítva, azt tapasztaljuk, hogy az egy mezőgazdasági dolgozóra jutó kalkulált reáljövedelem több mint háromszorosára emelkedett 12 év alatt.

1. táblázat: **A Mezőgazdasági Számlarendszer főbb kibocsátás és jövedelem adatai^{a)}**

| Megnevezés | Folyó alapon | | |
|---|--------------|-------|--------------------|
| | 2012 | 2013 | 2014 ^{b)} |
| Gabonafélék (vetőmaggal) | 609 | 668 | 747 |
| Ipari növények (hüvelyesekkel) | 274 | 263 | 278 |
| Takarmánynövények | 41 | 51 | 43 |
| Kertészeti termékek (zöldség, ültetvény, virág) | 164 | 174 | 159 |
| Burgonya (vetőgumóval együtt) | 26 | 34 | 31 |
| Szőlő, gyümölcs | 103 | 126 | 113 |
| Bor | 30 | 32 | 23 |
| Egyéb növényi termékek | 9 | 11 | 12 |
| Növénytermesztési és kertészeti termékek együtt | 1 255 | 1 360 | 1 407 |
| Állatok | 524 | 540 | 561 |
| Állati termékek | 239 | 251 | 275 |
| Élő állatok és állati termékek együtt | 763 | 791 | 836 |
| Mezőgazdasági termékek összesen | 2 018 | 2 152 | 2 243 |
| Mezőgazdasági szolgáltatások | 101 | 108 | 114 |
| Nem mezőgazdasági másodlagos tevékenység | 50 | 53 | 53 |
| Mezőgazdasági kibocsátás összesen | 2 169 | 2 313 | 2 410 |
| Folyó termelő-felhasználás | 1 423 | 1 457 | 1 446 |
| Bruttó hozzáadott érték alapján | 746 | 856 | 964 |
| Termelési tényezők jövedelme | 906 | 1 044 | 1 186 |
| Működési eredmény/vegyes jövedelem | 639 | 760 | 876 |
| Nettó vállalkozói jövedelem | 541 | 659 | 770 |

^{a)} Az MSzR adatai tevékenységi alapon számítva.

^{b)} Előzetes adat.

Forrás: KSH, AKI

2. táblázat: **Mezőgazdasági munkaerő-felhasználás**

| Megnevezés | Éves Munkaerő Egység | | |
|--------------|----------------------|---------|--------------------|
| | 2012 | 2013 | 2014 ^{a)} |
| Összesen | 433 279 | 444 424 | 445 332 |
| Nem fizetett | 318 512 | 323 604 | 320 552 |
| Fizetett | 114 767 | 120 820 | 124 781 |

^{a)} Előzetes adat.

Forrás: KSH

3. táblázat: **Mezőgazdasági számla főbb adatainak változása^{a)}**

| Megnevezés | százalék | | | | | |
|---|---------------|---------|-----------------------|-------------|---------|-----------------------|
| | Volumen index | | | Érték index | | |
| | 2012/11 | 2013/12 | 2014/13 ^{b)} | 2012/11 | 2013/12 | 2014/13 ^{b)} |
| Gabonafélék (vetőmaggal) | 76,0 | 131,4 | 121,4 | 91,3 | 109,7 | 111,8 |
| Ipari növények (hüvelyesekkel) | 89,8 | 118,1 | 112,3 | 105,6 | 96,3 | 105,7 |
| Takarmánynövények | 85,5 | 118,0 | 103,1 | 87,5 | 125,1 | 84,4 |
| Kertészeti termékek (zöldség, ültetvény, virág) | 89,1 | 98,3 | 91,0 | 97,7 | 106,1 | 91,7 |
| Burgonya (vetőgumóval együtt) | 91,1 | 89,6 | 112,2 | 84,0 | 130,6 | 90,8 |
| Szőlő, gyümölcs | 112,8 | 126,4 | 109,7 | 114,4 | 122,5 | 89,9 |
| Bor | 93,6 | 109,9 | 87,5 | 88,7 | 109,2 | 72,6 |
| Egyéb növényi termékek | 72,6 | 148,2 | 100,0 | 82,6 | 121,7 | 101,7 |
| Növénytermesztési és kertészeti termékek együtt | 84,1 | 122,1 | 112,8 | 96,1 | 108,4 | 103,4 |
| Állatok | 100,2 | 97,3 | 106,3 | 108,2 | 103,1 | 104,0 |
| Állati termékek | 100,5 | 100,4 | 104,1 | 107,9 | 105,1 | 109,5 |
| Élő állatok és állati termékek együtt | 100,3 | 98,3 | 105,6 | 108,1 | 103,7 | 105,7 |
| Mezőgazdasági termékek összesen | 89,8 | 113,1 | 110,1 | 100,3 | 106,6 | 104,3 |
| Mezőgazdasági szolgáltatások | 92,5 | 101,8 | 103,0 | 95,6 | 107,2 | 105,1 |
| Nem mezőgazdasági másodlagos tevékenység | 95,5 | 99,0 | 100,0 | 103,1 | 106,7 | 100,0 |
| Mezőgazdasági kibocsátás összesen | 90,0 | 112,2 | 109,6 | 100,1 | 106,6 | 104,2 |
| Folyó termelő-felhasználás | 96,9 | 103,0 | 102,7 | 104,9 | 102,4 | 99,3 |
| Bruttó hozzáadott érték alapján | 78,6 | 129,9 | 121,3 | 92,1 | 114,7 | 112,6 |
| Termelési tényezők jövedelme | | | | 94,2 | 115,2 | 113,6 |
| Működési eredmény/vegyes jövedelem | | | | 86,4 | 119,0 | 115,2 |
| Nettó vállalkozói jövedelem | | | | 82,8 | 121,7 | 116,9 |

^{a)} Az MSZR adatai tevékenységi alapon számítva.

^{b)} Előzetes adat.

Forrás: KSH, AKI

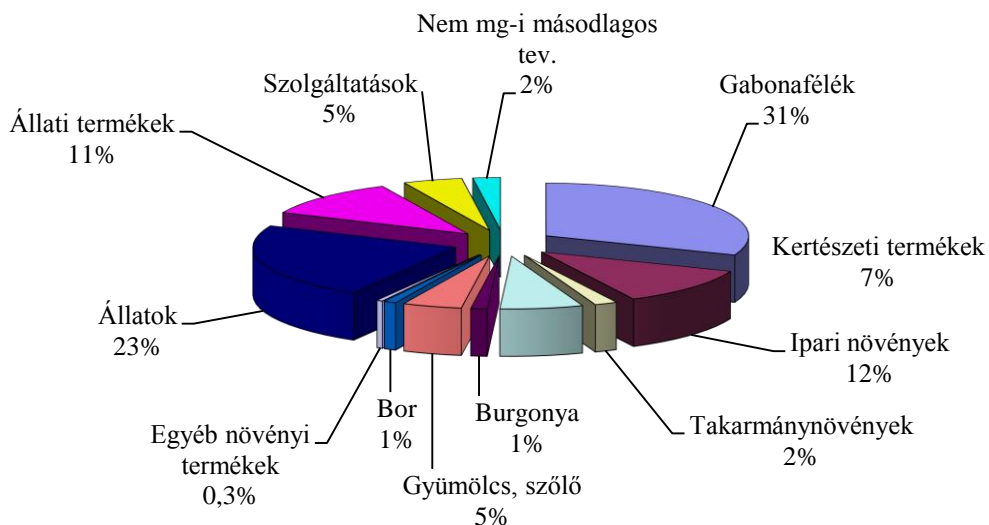
4. táblázat: **Mezőgazdasági jövedelem indexek**

| Megnevezés | előző év= 100,0 | | |
|------------|-----------------|-------|--------------------|
| | 2012 | 2013 | 2014 ^{a)} |
| 'A' mutató | 91,9 | 109,0 | 111,5 |
| 'C' mutató | 80,1 | 118,2 | 114,9 |

^{a)} Előzetes adat.

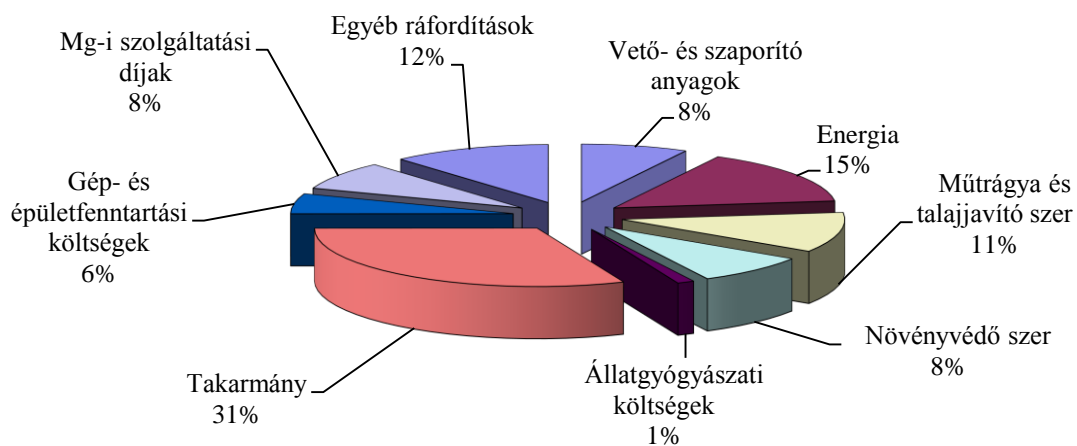
Forrás: KSH, AKI

1. ábra: A mezőgazdasági kibocsátás szerkezete 2014-ben^{a)}

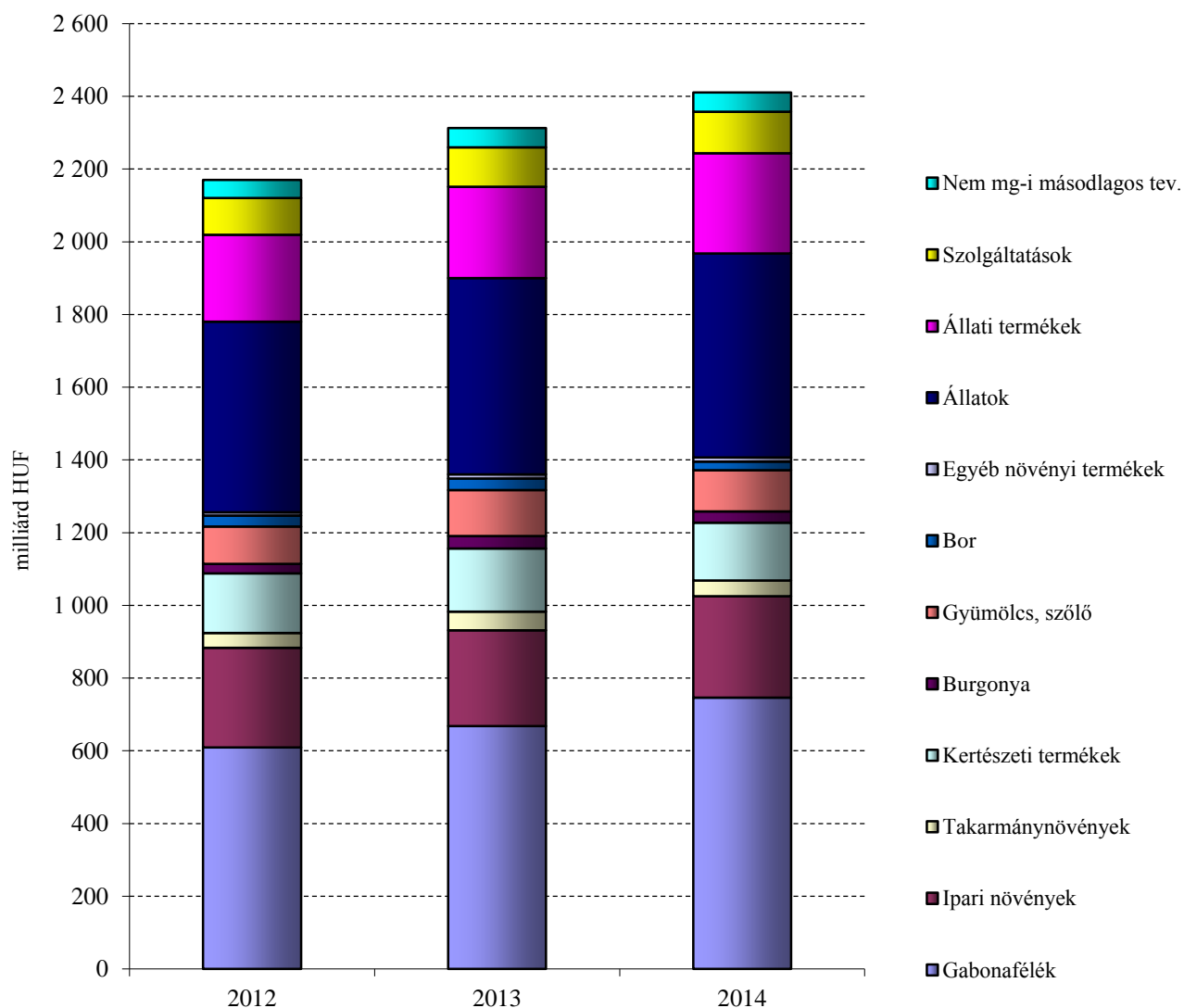


^{a)} Előzetes adat.
Forrás: KSH, AKI

2. ábra: A folyó termelő-felhasználás szerkezete 2014-ben^{a)}

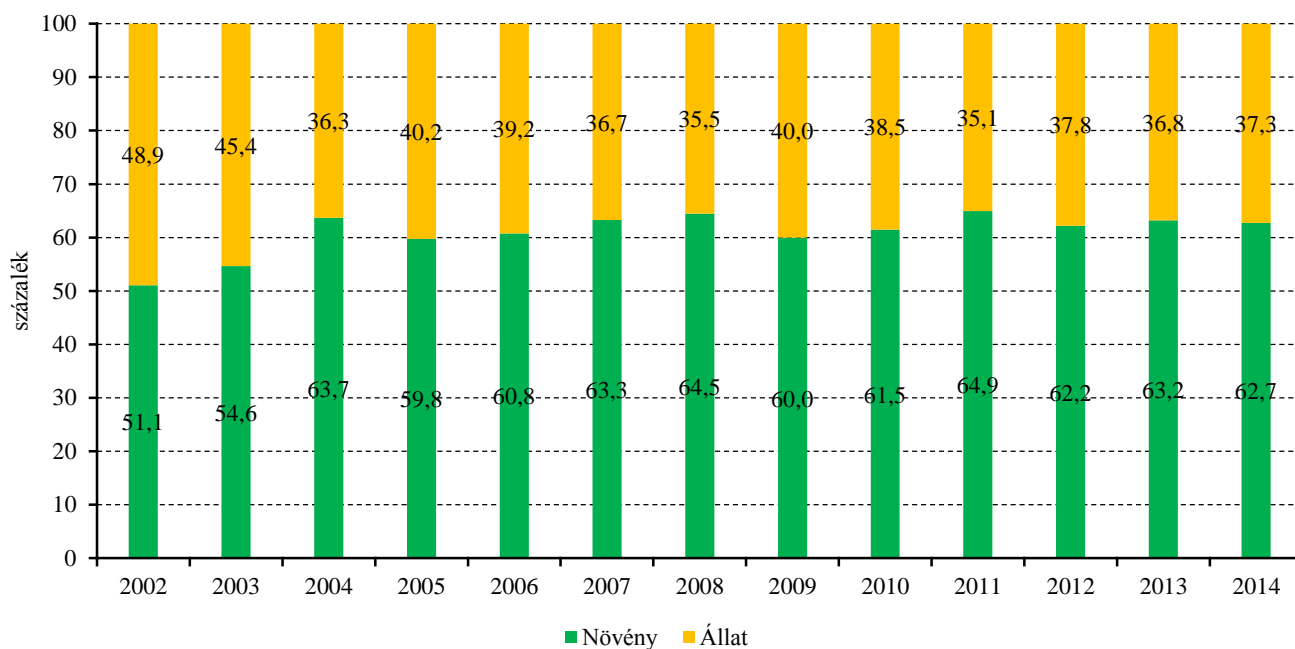


^{a)} Előzetes adat.
Forrás: KSH, AKI

3. ábra: A mezőgazdasági kibocsátás főbb összetevői^{a)} (2012-2014)

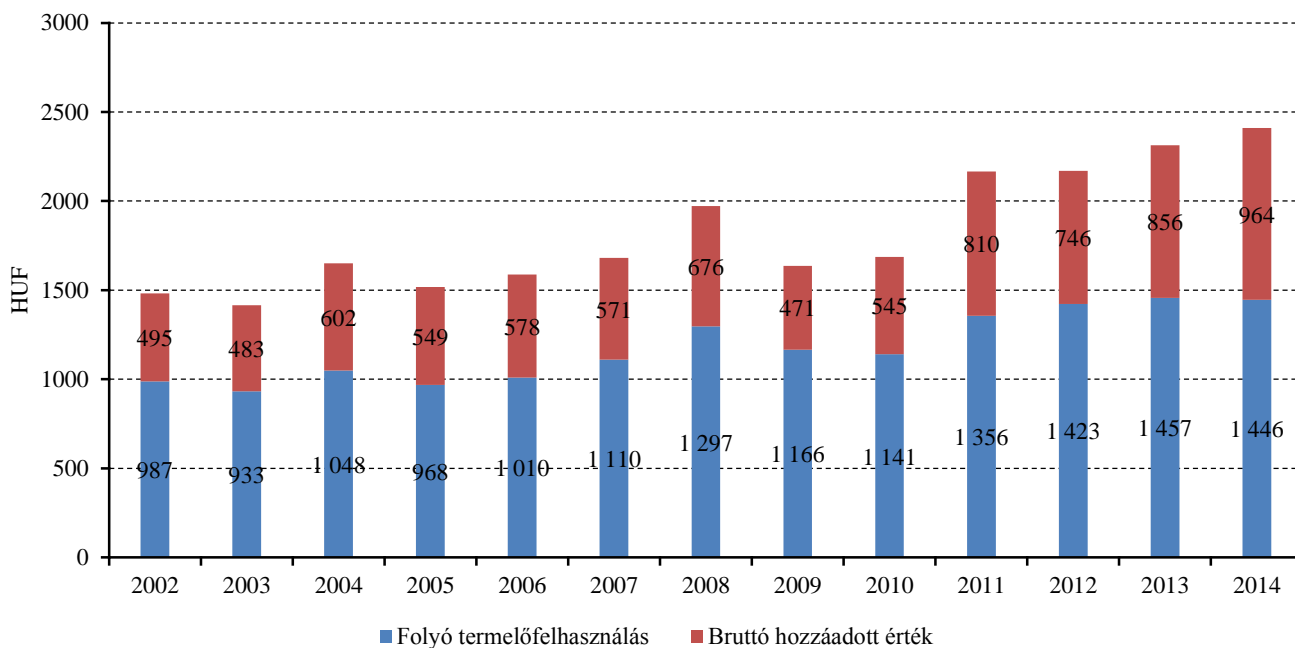
^{a)} A 2014. évre vonatkozó adat előzetes adat.
Forrás: KSH, AKI

4. ábra: A növénytermelés és az állattenyésztés arányának alakulása 2003 és 2014 között^{a)}



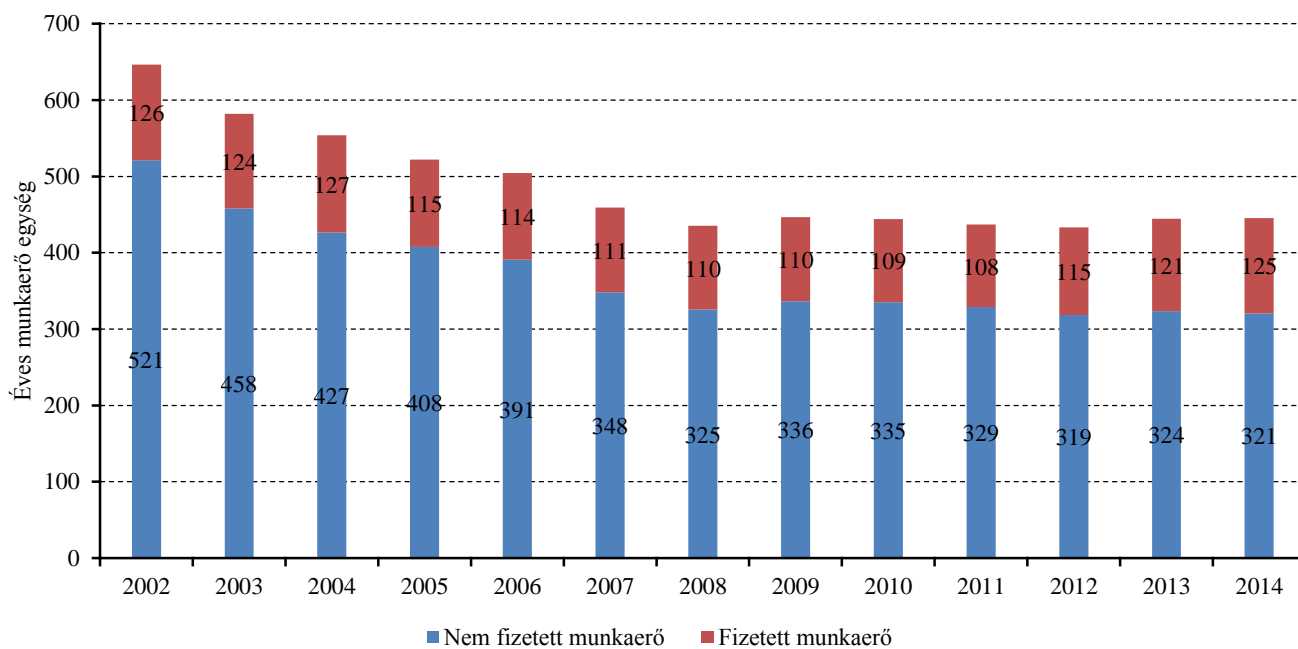
^{a)} A 2014. évre vonatkozó adat előzetes adat.
Forrás: KSH, AKI

5. ábra: A folyó termelő felhasználás és a bruttó hozzáadott érték alakulása



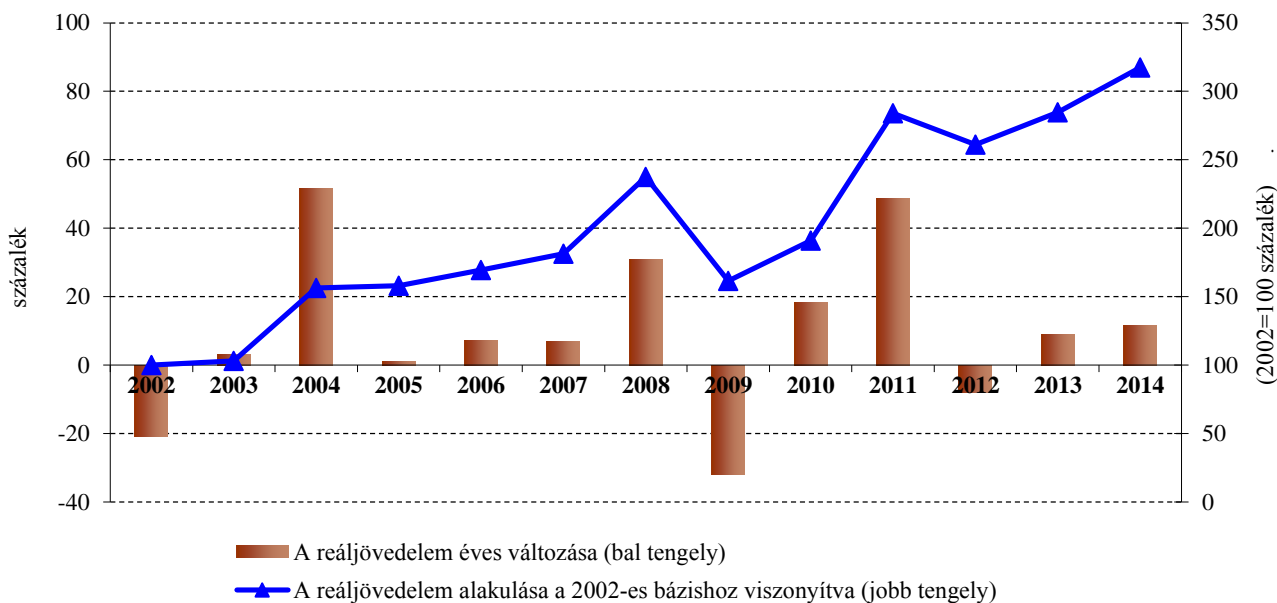
^{a)} A 2014. évre vonatkozó adat előzetes adat.
Forrás: KSH, AKI

6. ábra: A mezőgazdaságban felhasznált nem-fizetett és fizetett munkaerő alakulása



^{a)} A 2014. évre vonatkozó adat előzetes adat.
Forrás: KSH, AKI

7. ábra: Az egy munkaerőegységre jutó reáljövedelem évenkénti változása és a 2002-es bázishoz viszonyított alakulása



^{a)} A 2014. évre vonatkozó adat előzetes adat.
Forrás: KSH, AKI

